

КАФЕДРА БАНДУРИ

Педагогічна практика

Освітній ступінь	«Магістр»	Курс	1
		Семестр	1, 2
Спеціальність	В5 «Музичне мистецтво»		
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво» Бандура		
Статус	Обо'язкова	ECTS	3
		Годин	90
		Індивідуальні заняття	34
		Самостійна робота	56
Форма контролю	Залік		

Інформація про викладача

ПІБ	Новицький Костянтин Георгійович, доцент, в .о. професора кафедри бандури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
-----	--

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Педагогічна практика» є невід'ємною складовою підготовки фахівців з вищою освітою. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, що отримав здобувач за час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок та умінь.

Мета курсу «Педагогічна практика» – вдосконалення практичних навичок та професійних компетенцій в контексті здобуття таких кваліфікацій як: викладач-інструменталіст, викладач закладу вищої освіти.

Завдання курсу:

- Сприяти підвищенню рівня музичної та загально-естетичної ерудиції;
- Сприяти опанування фахових навичок та методикою їх практичного застосування;
- сприяти засвоєнню здобувачами необхідних знань з ведення нормативної документації;
- навчити здобувачів формувати об'єктивні критерії в оцінці рівня їх практичної підготовки до самостійної педагогічної роботи;
- засвоєння методів сучасної музичної педагогіки, системи практичних занять зі студентами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- зміст програм ЗВО III-IV рівнів акредитації: спеціальний інструмент «бандура», методика викладання гри на бандурі, історії виконавства та фахова практика;
- основні закономірності бандурної техніки;
- специфіку виконання вокально-інструментальних творів на бандурі;
- особливості використання штрихів та прийомів гри на бандурі;

- сучасні досягнення в галузі бандурного виконавства, педагогіки та музичної творчості;
- виконавський репертуар та спеціальну літературу;
- принципи аранжування та перекладення нотної літератури з інших інструментів;
- основи загальнотеоретичних дисциплін, що дозволяють вирішувати завдання творчого, навчально-просвітницького, науково-дослідницького та методичного характеру;
- принципи взаємодії з іншими людьми незалежно від їх походження, ментальності, особливостей культури; механізми мотивації їх на досягнення спільних цілей; методи конструктивного вирішення конфліктних ситуацій у колективі;
- принципи визначення цілей, постановки задач, вибору оптимальних шляхів їх досягнення;

вміти:

- самостійно опановувати, переосмислювати та самовдосконалювати знання та вміння для професійної мобільності на ринку праці;
- навчитися визначати рівень музично – художніх та технічних здібностей студентів, засвоїти програмні вимоги підготовки «бакалаврів» та «магістрів»;
- професійно проводити урок з фаху з студентами різного рівня підготовки;
- аналізувати музичні твори різних жанрів і стилів, що виконуються відповідно до затвердженого репертуарного плану;
- планувати навчальний процес в цілому та до кожного уроку окремо;
- застосовувати в практичній діяльності знання, отримані з науково – методичної літератури, занять з фаху, методики викладання гри на бандурі, історії виконавства, творчих зустрічей з видатними майстрами музичного мистецтва;
- проводити концертні виступи студентства з наступним їх обговоренням;
- забезпечити високий рівень естетичного та етичного виховання студентів як майбутніх майстрів мистецтв;
- застосовувати педагогічні прийоми з підвищення виконавської майстерності;
- визначати проблемні ситуації, критично й адекватно їх оцінювати.

мати навички:

- оволодівати навичками професійного аналізу музичного репертуару різних стилів та жанрів, виявляти художньо-образні особливості в аспекті відтворення їх у процесі виконавства;
- виробити професійне, творче ставлення до освоєння методології, аналізу наукової літератури, реалізувати на практиці набуті знання з комплексу дисциплін;
- формувати потяг до самоосвіти на методологічному рівні;
- забезпечити належний рівень морального виховання учня, як майбутнього майстра мистецтв, патріотично-свідомого громадянина суспільства.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

- ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
- ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- ПРН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

ПЕРЕЛІК ТЕМ МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1.

Вивчення педагогічного репертуару- рівень вимог I-II курсів ЗВО III та IV рівнів акредитації.

Складання індивідуального робочого плану.

- Тема 1.** Виявлення рівня професійної ерудиції та творчих уявлень студента.
- Тема 2.** Вивчення педагогічного репертуару – рівень вимог I-II курсів ЗВО III та IV рівнів акредитації.
- Тема 3.** Проведення студентом-практикантом уроку із студентом молодших курсів під керівництвом педагога-консультанта.
- Тема 4.** Складання індивідуального робочого плану студента I-II курсів ЗВО III та IV рівнів акредитації.
- Тема 5.** Вивчення основних джерел методичної літератури за фахом.

Змістовий модуль 2.

Практичні заняття з учнем. Орієнтовний план аналізу виступу учня. Виховання і розвиток голосу

Тема 1. Відвідування уроків викладачів кафедри бандури з метою спостереження і набуття досвіду.

Тема 2. Скласти орієнтовний план аналізу виступу учня.

Тема 3. Музично-виконавський та педагогічний аналіз вокально-інструментальних творів.

Тема 4. Робота над розвитком технічних можливостей студента з урахуванням рівня його попередньої підготовки та індивідуальних фізично-моторних якостей.

Тема 5. Виховання і розвиток голосу. Робота над освоєнням механізму правильного співочого дихання в сидячому положенні.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Педагогічна практика» для студентів освітнього ступеня «Магістр» факультету народних інструментів Академії складається з індивідуальних занять та частки годин для самостійної роботи та підготовки.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Нотний матеріал відповідного бандурного навчально-педагогічного репертуару, музикознавча та методична література за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії, інтернет-ресурси. Репетиційні приміщення в навчальних аудиторіях, концертних залах Академії надається для проведення занять, репетицій та концертних виступів відповідно розкладу. За умови дистанційного навчання під час карантину або форс мажорних обставин, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали студенти можуть знаходити на сайті бібліотеки Академії <http://lib.knmau.com.ua>.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Метою контролю є виявлення та усунення недоліків і надання допомоги здобувачам у виконанні програми практики.

Поточний контроль здійснюється під час індивідуально-практичних занять.

Підсумковий контроль. У другому семестрі проводиться диференційований залік педрепертуару та демонстрації навичок проведення уроку зі студентом.

Вимоги до заліку

Студент, як майбутній викладач, повинен продемонструвати:

- вміння проводити урок із студентом;
- знання педрепертуару для бандури ЗВО;
- знання з музичної педагогіки, історії виконавства, методики викладання гри на бандурі;
- звіт студента про педагогічну практику за відповідний період, який приймає педагог-консультант.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Якість проведення занять студентом-практикантом з учнем (сумлінність, систематичність, професійна грамотність, творчий підхід до педагогічної роботи);	25
2.	Відвідування занять, які проводив консультант	5
3.	Контрольний урок	20
4.	Залік	50

Критерії оцінювання

А (90–100) «Відмінно». Студент виконав всі завдання практики. Знання й уміння виявляються стабільно, рівень їх сформованості свідчить про творчий характер діяльності практиканта, виконані завдання характеризуються оригінальністю. Під час педагогічної практики виявив: творчий рівень знань і вмінь з навчальної роботи; високий рівень самостійності, безпомилкове виконання дій, здатність до перенесення умінь на інші види діяльності, легкість у її виконанні. Студент демонстрував високий рівень сформованості когнітивних, організаторських, комунікативних, діагностичних, прогностичних умінь, творчо виконував різні види діяльності; креативно застосовував методи навчання і виховного впливу. У студента спостерігається стійка позитивна мотивація до педагогічної професії. Ситуації, які потребують рецензування, аргументації, аналізу, не викликають труднощів. Здатність до адекватної самооцінки яскраво виражена. Своєчасно здав звітну документацію.

В (82– 89) «Добре». Студент виконав завдання практики. Мотивація позитивна до процесу оволодіння професійними знаннями і вміннями. Рівень їх сформованості свідчить про продуктивний характер діяльності. Під час практики виявив: продуктивний рівень знань і вмінь з організації навчально-виховного процесу; належний рівень самостійності, безпомилкове виконання дій, здатність до перенесення умінь на інші види діяльності, легкість у її виконанні. Навчальна і виховна робота здійснена студентом на належному рівні. Студент демонстрував відповідний рівень сформованості когнітивних, організаторських, комунікативних, діагностичних, прогностичних умінь; виконував різні види діяльності; продуктивно застосовував методи навчання і виховного впливу. У студента спостерігається позитивна мотивація до процесу оволодіння педагогічною професією. Ситуації, які потребують рецензування, аргументації, аналізу, не викликають труднощів. Студент самостійно вибирає алгоритм дій у різних ситуаціях, але із незначними зусиллями. Здатність до адекватної самооцінки яскраво виражена. Своєчасно здав звітну документацію.

С (74–81) «Добре». Студент виконав завдання практики. Мотивація позитивна, проте нестійка. Рівень сформованості професійних знань і вмінь свідчить про конструктивний характер діяльності студента. Під час практики студент виявив старанність у здобутті знань та вмінь з організації та проведення навчально-виховної роботи. Навчальна робота здійснена студентом на належному рівні. Студент демонстрував відповідний рівень сформованості когнітивних, організаторських, комунікативних, діагностичних, прогностичних умінь; виконував різні види діяльності; застосовував методи виховного впливу. Студент не завжди самостійно вибирав алгоритм дій у різних ситуаціях. Виконує завдання і розв'язує їх, проте ці розв'язання ще наближені до зразків, які дає викладач. Припускається незначної кількості помилок, виконуючи певні дії за допомогою викладача, наставника. Ситуації, які потребують рецензування, аргументації, аналізу, викликають незначні труднощі. Своєчасно здав звітну документацію.

Д (64–73) «Задовільно». Завдання практики виконано не в повному обсязі, у ході

виконання завдань допускалися помилки. Задовільний рівень свідчить про репродуктивний характер діяльності студента, який виявляється в тому, що практикант виконує визначену поступовість дій, з допомогою викладача. Під час практики студент виявив задовільний рівень знань та вмінь з організації та проведення навчально-виховної роботи. Студент на репродуктивному рівні засвоїв когнітивні, організаторські, комунікативні, діагностичні, прогностичні уміння під час виконання практичних завдань; не виходив за рамки відомих прийомів, а діяв лише за зразком. Мотиви діяльності слабо виражені, нестійкі, низької інтенсивності. Такий практикант висловлює пасивне ставлення до процесу оволодіння педагогічними вміннями, виявляє труднощі в ситуаціях, які потребують рецензування, аргументації, аналізу, не може дати адекватну оцінку власним діям. Несвоєчасно та не в повному обсязі здав звітну документацію.

Е (60–63) «Задовільно». Завдання практики виконано не в повному обсязі та з помилками. Цей рівень свідчить про ознайомлювальний характер діяльності студента. Знання про зміст та поетапність виконуваних дій поверхові. У практичній діяльності допускає неточність виконання ряду дій і операцій, може відтворити визначену поступовість або систему дій лише за допомогою викладача. Не сформовані мотиви професійної діяльності. Під час практики студент виявив задовільний рівень знань та вмінь з питань організації та проведення навчально-виховної роботи. Студент на ознайомлювальному рівні засвоїв когнітивні, організаторські, комунікативні, діагностичні, прогностичні уміння під час виконання практичних завдань; продемонстрував низький рівень практичної підготовки до роботи. Не здатний самостійно контролювати та регулювати дії. Не дотримався вимог щодо оформлення документації.

ЕХ (35–59) «Незадовільно». Рівень оцінюється у тому випадку, коли студент виконав обсяг завдань практики не менше як на третину, виявивши низький рівень знань та вмінь з питань організації та проведення навчальної роботи. Навчальна робота проведена на незадовільному рівні. Відсутність систематичності у роботі, допускаються помилки у методиці проведення навчальних занять. Студент не здав звітну документацію.

Ф (1–34) «Незадовільно». Рівень оцінюється в тому випадку, коли студент виконав обсяг практичних робіт менше як на третину, виявивши цілковиту невідповідність до педагогічної діяльності.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися студентам з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається участь студентів у міжнародних та всеукраїнських конкурсах, фестивалях, концертних програмах, благодійних музичних акціях, участь у майстер класах та стажування у літніх музичних школах/академіях; пасивна та активна участь у міжнародних, всеукраїнських та кафедральних конференціях, круглих столах; відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій, виставок тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальні напрямки відродження та розвитку народно-інструментального мистецтва в Україні. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – К., 1995.
2. Андрієвський В. Микола Лисенко – батько української музики 1842–1912–1962. Торонто: *Вільне слово*, 1962. 22 с.
3. Барсукова Н. С. Історія формування вітчизняного сольного виконавства на бандурі. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2010. № 22 (209). С. 56–60.

4. Баштан С. В. З історії жанру сольо-інструментального виконавства на бандурі. *Українське кобзарство в музичному світі: традиції і сучасність* : тези до всеукр. наук.-практ. конф. Київ, 1997. С 3–4.
5. Баштан С. В. Історія кобзи-бандури та її сучасний розвиток. *Часопис НМАУ*. 2010. № 6. С. 57–60.
6. Баштан С. В. Методика роботи з ансамблем бандуристів. – К.: Муз. Україна, 1982.
7. Баштан С. Пам'яті видатного українського митця І.М. Скліяра // *Бандура*. 1998. № 63-64. – С.30-35.
8. Баштан С., Івахненко Л. Бандуристе, орле сизий... – К.: Музична Україна, 1995. 136 с.
9. Баштан С., Омельченко А. Школа гри на бандурі. Київ : Муз. Україна, 1989. 134 с.
10. Березуцька М. Обробки українських народних пісень у репертуарі ансамблю бандуристів «Чарівниці» Дніпропетровської академії музики ім. М.Глінки. *Культура і музика*. 2018. № 1. С. 153–157.
11. Білозуб Л. М. Народна пісня у творчості українських композиторів. *Наукові записки. Серія «Педагогічні науки»*. 2017. № 157. С. 47-50
12. Білоус В. Психологічні аспекти формування виконавської художньої майстерності. Автореферат дис... канд. мистецтв. – К., 2005. – 16 с.
13. Брояко Н. Теоретичні аспекти виконавської техніки бандуриста. Дисертація канд. мистецтв. К., 1997. – 167 с.
14. Ваврик О. Кобзарські школи в Україні / О. Ваврик. – Тернопіль. – 2006. – 223 с.
15. Вольнюк О. Розвиток професійної освіти бандурного мистецтва. *Бандура*. 1997. №59-60. С. 26-30.
16. Герасименко О. Феномен Василя Герасименка у бандурному мистецтві сучасності. *Наукові записки Тернопільського національного університету ім. В. Гнатюка*. 2006. 1 (16). С. 69–75.
17. Горенко-Баранівська Л. І. Гетьмансько-старшинське середовище і культурно-музичне життя в Україні другої половини XVII–XVIII ст. : автореф. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Горенко- Баранівська Лариса Іванівна. – К., 2001. – 24 с.
18. Губ'як Д. Еволюція конструкторської думки у вдосконаленні бандури. *Наукові записки Тернопільського національного університету ім. В. Гнатюка*. 2006. 1 (16). С. 85-89
19. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. – К.,1967.
20. Давидов М. А. Українське струнно-щипкове академічне мистецтво: функціонування, проблеми збереження та розвитку. *Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України* : тези всеукр. наук.-теорет. конф. (02.12.2005 р.). Київ, 2005. С. 72–78.
21. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа). – К.,2005.
22. Давидов М. Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва. – К.: НМАУ ім. П.І.Чайковського, 1998. – 223 с.
23. Давидов М. Проблеми розвитку академічного народно- інструментального мистецтва в Україні. К.,1998.
24. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста. – К.: Музична Україна, 1997. – 240 с.
25. Давидов М. Фундатор кобзарського академізму ХХ століття. *Бандура*. 1995. №4. С. 10-15.
26. Давидов М. Виконавське музикознавство : енциклопедичний довідник. Луцьк : ВАТ «Вол. обласна друк.», 2010. 400 с.
27. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах. 2-ге вид. Луцьк, 2010.

590 с.

28. Давидов М. А. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні. Київ : Вид- во ім. О. Теліги, 1998. 207 с.
29. Данилець В. Композиторський та виконавський фольклоризм: термінологічний зміст поняття. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка*. 2018. № 1. С. 87–95.
30. Дубас О. Бандурна освіта в Україні. Шляхи до професіоналізації (про класу бандури в Музично-драматичній школі Лисенка). *Бандура*. 1995. № 51-52. С. 23-27.
31. Дубас О. Становлення та розвиток кобзарських шкіл в Україні (XVII ст.-1 пол. XX ст.). Автореферат дис... канд. мистецтв. – К., 2002. – 20 с.
32. Дутчак В. Г. М. Лисенко та Г. Хоткевич на шляху академізації бандурного мистецтва. *Музична україністика: сучасний вимір. № 7: Постать Миколи Лисенка в європейському й національному історико-культурному контексті*. 2012. № 7. С. 129–138.
33. Дутчак В. Г. Розвиток професійних засад бандурного мистецтва 1970– 1990 рр.: творчість і виконавство : автореф. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства : 17.00.03. Київ, 1996. – 24 с.
34. Дутчак В. Основні тенденції в сучасному бандурному виконавстві України та української діаспори. *Актуальні проблеми народно-інструментального виконавства в Україні: історія і сучасність*. 2017. 36. наук. пр. С. 5–13.
35. Дутчак В. Удосконалення бандури в контексті історичного розвитку кобзарства України та діаспори. *Студії мистецтвознавчі. Театр. Музика. Кіно*. 2004. Чис.4 (8). С. 64–72.
36. Дутчак В. Українська бандура: минуле і майбутнє. *Музика*. 1993. № 4. С. 20–21.
37. Ємець В. Кобза і кобзарі. Берлін : Укр. слово, 1923. 112 с.
38. Жеплинський Б. Кобзарськими стежинами. Львів, 2002. 277 с.
39. Зінків І. Бандурна творчість Гната Хоткевича : між традицією і модернізмом. *Інструментальне мистецтво у вищій школі : проблеми і перспективи професійної підготовки*. 2012. № 12. С. 337–342.
40. Золочевський В. Ладо-гармонічні основи української радянської музики. Київ : Наук. думка, 1964. 163 с.
41. Іваницький А. І. Український музичний фольклор: підручник. Вінниця: Нова книга, 2004. 320 с.
42. Іванов П. Оркестр українських народних інструментів. – К., 1981.
43. Ігнатченко Г. Міжнародний конкурс виконавців Гната Хоткевича. *Музика*. 1998. № 5. С. 5–6.
44. Кабачок В., Юцевич Є. Школа гри на бандурі. – К.: Держвидав. обр. мист-ва і муз. літ. УРСР, 1958. – 246 с.
45. Кирдан Б. Народні співці-музиканти на Україні /Борис Кирдан. – К.: МузичнаУкраїна. – 1980. – 180 с.
46. Кирдан Б., Омельченко А. Народні співці – музиканти на Україні. – К.: Музична Україна, 1980. – 182 с.
47. Комаренко В. Українські народні інструменти. – К., 1960.
48. Конопленко-Запорожень П. Кобза і бандура. Вінніпег, Канада, 1963. 170 с.
49. Корній Л.П., Сюта Б.О. Історія української музичної культури: підручник для студентів вищих навчальних закладів України. – К.: НМАУ імені П.І.Чайковського, 2011. – 736с.
50. Кошиць О. Про Українську Пісню та Музику: монографія. Нью-Йорк: Наша Батьківщина, 1970; Київ: Музична Україна, 1993. 50 с.

51. Кузьмич Я. О. Розвиток професійного бандурного мистецтва: тенденції, школи, композиторська творчість.
Вісник Житомирського державного університету імені І. Франка. 2011. № 60. С. 145–148.
52. Кузьміна Л. Слово про майстра. Федір Коровай. – Харків, 1999.
53. Кушнір О. Виготовлення та вдосконалення бандур як важливий чинник професіоналізації бандурного мистецтва. *Музикознавчі студії*: 36. статей. Дрогобич, 2009. Вип. 21. С. 39–48.
54. Кушнір О. Інструментальні концертні жанри бандурного репертуару. *Українське академічне народно-інструментальне мистецтво в контексті сучасної музичної соціокультури*. 36. мат. Всеукр. наук.- практ. конф. / Ред.- упор. М. А. Давидов. Київ., 2007. С. 38–44.
55. Кушнір О. Оригінальні інструментальні композиції українських мистців для бандурних ансамблів різного типу. *Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. Музикознавчі студії*. 2010. №22. С. 231–238.
56. Кушпет В. Старцівство: мандрівні співці-музиканти в Україні (XIX – поч. XX ст.) / В. Кушпет. – К., 2007. – С. 376.
57. Лідін Д. За фольклорними джерелами *Музика*. 1973. № 1. С. 15.
58. Лісняк І. Трансформації виконавської творчості кобзарів-бандуристів на межі XIX–XX століття. *Українське мистецтвознавство*. 2009. № 7. С. 131–135.
59. Лісняк І. М. Академічне бандурне мистецтво кінця XX – початку XXI ст. як відображення провідних тенденцій розвитку сучасної української музичної культури : Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2017. 250 с.
60. Лошков Ю. Володимир Андрійович Комаренко. - Харків, 2002.
61. Мокрогуз І. М. Основні методичні видання XX ст. – першооснова виконавства на бандурі. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія*. 2009. № 23. С. 160–166.
62. Морозевич Н. В. Бандурне мистецтво як культурне надбання сучасності : автореф. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства: 17.00.03. Одеса, 2003. – 16 с.
63. Муха А. Композитори України та української діаспори: Довідник. Київ. Музична Україна, 2004. – 352 с
64. Ніколенко О. І. Оригінальна інструментальна бандурна творчість в аспекті жанрово-стильової еволюції : автореф. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства: 17.00.03. Львів, 2011. – 16 с.
65. Носов Л. Музична самодіяльність радянської України (1917-1967). – К., 1968.
66. Олексієнко О. Бандура у музиці сучасних українських композиторів як чинник збагачення вітчизняної духовної культури. *Духовна культура як домінанта українського життєтворення*: Матеріали Всеукраїнської наук. практ. конф. Київ, 2005. Ч. II. С. 57–62.
67. Олексієнко О. Творчість М. Дремлюги і процес становлення бандурного репертуару: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства : 17.00.03. Київ, 2003. 170 с.
68. Омельченко А. Мистецтво бандуристів на піднесенні. *Народна творчість та етнографія*. 1967. № 6. С. 33–35.
69. Омельченко А. Педагогічний репертуар. Випуск 1. Київ : Муз. Україна, 1967. 43 с.
70. Опришко М. Школа гри на бандурі. Київ : Муз. Україна, 1967. 147 с.
71. Панасюк І. В. Творча діяльність С. В. Баштана в контексті становлення Київської школи академічного бандурного виконавства : дис... канд. мистецтвознав. : 17.00.03; НМАУ ім. П. І. Чайковського / Панасюк Іван Васильович. – К., 2008. –

210 с.

72. Панасюк І. Кобзарство-бандурництво – ретроспектива традицій // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції: до 70-річчя кафедри народних інструментів Київської консерваторії (НМАУ) імені П.І.Чайковського: зб.ст./редактор-упор. М.А.Давидов. – К., 2010. – С. 68-76.
73. Панасюк І. Переплелись роки й бандури струни (Сергій Васильович Баштан – кобзар нової доби). – К., 2002. – 130 с.
74. Панасюк І. Творча діяльність С. В. Баштана в контексті становлення київської школи академічного бандурного виконавства : Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства : 17.00.03. Київ, 2008. 221 с.
75. Пилипчук В. Специфіка звуковидобування на бандурі. *Актуальні проблеми народно-інструментального виконавства в Україні: історія і сучасність*. 2017. 36. наук.ст. С. 172-177
76. Пшеничний Д. Аранжування для народних інструментів. – К., 1980.
77. Рожецька Л. Українські народні пісні з репертуару Лариси Руденко : Для голосу у супроводі фортепіано. 2-ге вид. Київ : Муз. Україна, 1974. 52 с.
78. Рудницький А. Про музику та музик. Бібліотека Українознавства ч. 39: монографія / Наукове товариство ім. Шевченка. Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто: Computoprint Corporation, 1980. 336 с.
79. Семешко А.А. Віктор Власов. К., 2004.
80. Симонова О. Інтерпретація оригінального бандурного твору та педагогічний процес. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики*. № 46. С. 314–321.
81. Скляр І. Київсько-Харківська бандура. Київ, 1971. 69 с.
82. Скляр І. Щоб повнозвучною була бандура. *Народна творчість та етнографія*. Київ, 1967. С. 58–62.
83. Слюсаренко Т.О. Бандурне виконавство як явище національної української культури : автореф. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства: 17.00.03. Харків, 2016. – 21 с.
84. Стельмашенко О. О. "Костянтин Мясков". 2-ге вид. Київ : Муз. Україна, 1986. 62 с.
85. Стельмашенко О. О. "Костянтин Мясков". 1-ге вид. Київ : Муз. Україна, 1981. 48 с.
86. Супрун Н. Гнат Хоткевич – музикант. Рівне : Ліста, 1997. 280 с.
87. Турко Н.Є. Базові фазиси вдосконалення конструкції бандури к академічного концертного інструмента *Актуальні проблеми народно-інструментального виконавства в Україні: історія і сучасність*. 2017. 36. наук.ст. С. 202-210.
88. Хай М. Музично-інструментальна культура українців / Михайло Хай. Київ-Дрогобич, 2007. 543 с.
89. Хоткевич Г. Бандура та її конструкція: монографія / заг. ред., передм. В. Мішалова. Торонто Харків: Фонд національно-культурних ініціатив імені Гната Хоткевича, 2010. 292 с.
90. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Харків., 2002.
91. Хоткевич Г. Підручник гри на бандурі. Частина І. Харків : Держ. вид-во України, 1930. 26 с.
92. Чабаненко Н. Бандурний репертуар як чинник розвитку концертного виконавства. *Мистецтвознавчі записки*. 2018. № 33. С. 522–528.
93. Черемський К. Повернення традиції. – Харків: Центр Леся Курбаса, 1999.
94. Черкаський Л.М. Українські народні музичні інструменти: навчальний посібник.- К.: ДАКККиМ, 2005. 264с.
95. Шуст Я. Кобзарі і лірники України на фоні слов'янського епосу. Львів, 1953.